

kötet Mahler irodalmi munkásságának jegyzékét is. A kötet keleti és sémi nyelvészeti, történeti és irodalmi, szentírásstudományi, régészeti tanulmányokat közöl, de néhány más tárgyú értekezés is bekerült a kötetbe, melyeket más tudományágak neves képviselői írtak Mahler tiszteletére. Mi e helyen csak néhány régészeti dolgot említenénk a kötet tartalmából ismertetni és csak megjegyezzük, hogy a kötet szerzői között Aistleitner József, Dávid Antal, Kováts Ferenc, Pröhle Vilmos, v. Surányi-Unger Tivadar, Heller Bernát, Löw Immanuel, Marmorstein Arthur és mások neveit is találjuk a hazai és U. Cassuto, G. Furlani, stb. neveit a külföldi tudósok köréből.

A dolgozatok sorrendjében haladva először *Dobrovits Aladár* dolgozatáról kell megemlékeznünk, aki „Harpokrates“ c. tanulmányában az egyiptomi szobrászat egy zárt csoportját vizsgálja az egyiptomiak szoborfelépítésének, gyermekábrázolásának, a mozgásnak, a frontalitásnak és a térbeliségnek szempontjából és figyelemreméltó eredményekre jut. *Graf András* „Der Sonnenlöwe“ c. dolgozatában a naporoszlóznak a római császárkultuszban való szereplését rendkívül behatóan és a források alapos figyelembevételével tárgyalja. *Paulovits István* „Mithrasoltár és trák elemek Camponában“ címmel a nagytétényi ásatások fontos eredményeiről számol be. *Pálfi János* „Totenopfer und Opferformeln bei den Ägyptern der alten Zeit“ címmel ad jó összefoglalást a címben foglalt problémákról. *Takács Zoltán* „On the Monument of the General Ho CH'ü-ping“ dolgozatában a győzelmes királyoknak egyiptomi ábrázolásaiból kiindulva, egy motívum vándorlásának útján kíséri el Ho Ch'ü-ping tábornok síremlékének ábrázolásáig. *Wessetzky Vilmos* „Herz und Skarabäus“ c. dol-

gozatában a szívnek és a skarabeusnak az egyiptomi misztikus képzeletben és az emléktárgyakban is kifejezésre jutó összefüggéseit vizsgálja. A kötet gondos szerkesztése Wertheimer Adelf emlékbizottsági elnök, valamint Somogyi József és Löwinger Sámuel szerkesztők munkáját dicséri, és reméljük, hogy fontos és legnagyobbra méltó idegen nyelven írt cikkeivel messze földön elismerést szerzett a magyar tudományosságunknak.

Oroszlán Zoltán.

Festschrift für August Oxé. — Herausgegeben von **H. v. Petrikovits** und **A. Steeger**. Darmstadt, 1938. 8°, VIII és 281 l., 24 tábla. Rm. 12.

August Oxénak, a kitűnő provinciális régésznek, ki nagy érdemeket szerzett a római Germánia emlékeinek feltárásában és magyarázásában, szép ajándékkal kedveskedett 75. születésnapja alkalmából a német archaeologia. 37 cikket gyűjtöttek össze testes és szép kiállítású kötetben, melynek szerzői között találjuk a német provinciális archaeologia kitűnő művelőit, valamint más országok régészetének kiváló képviselőit is. Történeti, epigrafiai, régészeti és metrologiai tárgyú cikkek váltogatják egymást és különösen fontosak reánk nézve azok a kitűnő szakférfiak tolla alól kikerült cikkek, melyek a germániai és galliai keramika kutatásának újabb eredményeit ismertetik. H. Dragendorff „Firmenstempel und Künstlersignatur auf arretinischen Reliefgefäßen“ címmel az arretiumi edények Tigranus és Perennius pecséttel ellátott darabjai között teremt pontos időrendi és műhelybeli beosztást. F. Matz „Zum arretiner Thiasos“ címmel ugyanezen arretiumi edények azonos motívumainak keresi és találja meg eredetét. H. Com-

fort a philadelphiai egyetem arretiumi edényeit ismerteti. E. Vogt a zürichi Landesmuseum korai sigillatáit írja le. R. Knorr a falkenbergi fazekasműhelyek Aquitanus, Frontinus, Germanus, Iucundus bélyeges edényeit mutatja be. R. Zahn „Disiecta membra“ címmel egy sigillata pohár mitológiai tárgyú díszítő motívumának geneziséét magyarázza. O. Paret a waiblingenbeinsteini fazekasműhelyről ír. Ugyanennek a műhelynek egy speciális edénysorozatával ismertet meg bennünket H. Ricken. A. Grenier a galliai római-kori munkásviszonyokat ismerteti. H. Koethe Trierben talált belga keramika pecségeiről, J. H. Holwerda pedig e „belga áru“-nak érdekes emlékekben jelentkező mesteréről beszél. O. Tschumi az Aare-vidék raetiai keramikájáról ad áttekintést, F. Fremersdorf pedig a római tarkafoltos üvegeknek érdekes gyűjteményét ismerteti. H. Finke numizmatikai cikke után H. Klumbach a mainzi Paula síremlékhez fűz érdekes megjegyzéseket. E. Krüger egy Vegeius családi sirkövét tárgyalja. O. Viedebant az athéni ürmértékekről ír, L. Hussong a kirfi hamvasztásos sír bronz mérőszalagjáról. R. Forrer a La Tène érem- és egyéb leletek kronológiai értékelésében mutatkozó ellenmondásokról ír, G. Behrens pedig „Die sogenannten Wangionen-Münzen“ megértéséhez gyűjtött össze értékes adatokat. E. Bickel „Zu Ammians Exkurs

über Gallien“ című cikke után E. Sadée ír a koragermán kocsivárákról és föl-vonulásokról. P. Goessler tudomány-történeti tanulmánya után („Aus den Anfängen der Frühgeschichtsforschungen in Schwaben“) F. Oelmann az ismeretes Mainz-Kastel-i aedicula régen kísértő problémáját akarja tisztázni. A niederbieberi ezüst signum korongról, amely a szakálltalan ifjú császárt — Caligulát — ábrázolja. E. Neuffer értekezik. Egyes leleteket ismertetnek különböző korból: W. Haberey, F. Kutsch, F. Sprater, R. Stampfuss, A. Steeger, J. Werner. J. de Groot Utrecht telpülés történetéről, H. v. Petrikovits a Kr. u. III—IV. századi Alsó-Rajna birodalmi, hatalmi és népi határaitól, H. Zeiss a Krefeld-Gellep-i fibuleletről ír. P. T. Kessler dolgozata az áttört művű díszkorongokról szól „vom Tierornament zum geometrischen Ornament“ címmel. K. Tackenberg F. Petri fontos munkájára („Germanisches Volkserbe in Wallonien und Nordfrankreich“) tesz néhány kiegészítő megjegyzést, F. Rademacher két Ottó-kori aranyfibulát ismertet és méltat. E rövid áttekintés is mutatja, hogy milyen változatos tartalmú és nagy érdekességű anyagot hordtak össze e kötetben a szerzők. A jubiláns bizonyára nagy hálával fogadta ezt a nemes ajándékot, melynél szebb megtiszteltetés tudóst aligha érhet.

Oroszlán Zoltán.

